

Poetki z Wysp

Moniza Alvi
Lawinia Greenlaw
Jackie Kay
Gwyneth Lewis
Alice Oswald
Ruth Padel
Jo Shapcott
Rosemary Tonks

przekład
Jerzy Jarniewicz
Magda Heydel

Jerzy Jarniewicz
Magda Heydel

Poetki z Wysp

Moniza Alvi
Lavinia Greenlaw
Jackie Kay
Gwyneth Lewis
Alice Oswald
Ruth Padel
Jo Shapcott
Rosemary Tonks

ROSEMARY TONKS

PRZEKŁAD
JERZY JARNIEWICZ

Poetka jako hazardzistka

Dziś jak hazardzistka na objeździe
Zmarnotrawionej młodości, gdy rynsztok i niebo
Były mi loterią, a majątkiem koszula
Z wodnego lotosu, którą wicher nocny

Uwielbiał powiewać, kiedy szłam, by hazardowi
Oddać się w nocnym, mrocznym mieście
I przelicytować Wieczność – mając tylko
Bluzę z liliami spływającymi na klapę,

Portfel wypchany gorączką, który był mi stawką,
Całą noc aż po brzask, gdy pasażerowie na gapę
Zaczynają na ślepo szukać nieznanego, ozdabiając
Ubrania lśniącymi sińcami, kiedy wchodzą na pokład,

A liny i płótna dryfującej łodzi jęczą pod ciężarem
Zimnego nektaru na chwilę przed świtem,
Stworzenie opryskliwe, lśniące pod stopami,
I Egipt ospały po ciasteczku z opium,

Szłam, niczego nie mając, prócz koszuli na grzbiecie,
Żeby kośćmi z Nieskończonym rzucać
O bluzę, co powiewa nad załogą graczy
Lnianym żaglem przez noc.

RUTH PADEL

PRZEKŁAD
MAGDA HEYDEL

Plankton

Styczeń 1832
roku. Statek
Beagle przecinał
Północny
Atlantyk
na południe
ku Wyspom
Zielonego
Przyłądka.

Pokład to blask, odór ryb, wiadra przykryte gazą.
Sztaby galarety, mokre tęcze drgającego ametystu
i rozpapranej połyskliwej śmietany. Wszystko to znaczy,
że on ma się lepiej; pracuje nad połowem zbrylonego światła.

Polipy, plankton, meduzy. Morskie motyle, pteropody.
„Tak nisko na skali natury, a tak wysublimowane formy!
Człowiek się zdumiewa – tyle piękna stworzonego
zupełnie, pomyśleć by można, bez celu!” Spuszczają niewód

w błękitne pory podzwrotnikowych mórz. Migot fali, biały
jak wystrzał, nad rozkwitłym sercem szafiru.
Pawie oka, podbite i spuchnięte,
miotają się na lazurowej stali.

JO SHAPCOTT

PRZEKŁAD
JERZY JARNIEWICZ

Pani Noe. Po potopie

Nie mogę ostatnio usiedzieć w miejscu. Ocean jest tylko pamięcią, a moja pamięć trzepocze jak zbłąkana gołębica. Bije dziś we mnie prawdziwe morze, tu, gdzie przytulałabym ptaki i zwierzęta, gdybym tylko mogła. Jestem niemłoda już i gruba. Na suchym lądzie powinnam o tym zapomnieć: o łapach, które leniwie uderzają w powietrze, o żebrach, w które wtulałam twarz, o pomruku, co marszczy nagłą falą deski na pokładzie, o wrzasku – nawet z daleka – brzmącym mi w kościach, o szorstkim języku, szponach, ukąszeniach, prostym smaku grzywy. Gdyby mi ktoś słoną wodą spryskał wargi, powiedziałabym mu takie słowa, przy których niebo by pękło, arka znowu ruszyła.

MONIZA ALVI

PRZEKŁAD
JERZY JARNIEWICZ

Dzieje się niejedno

(według Jean Rhys)

Wydaje mi się, że Anglicy
uprawiają seks w ubraniach –
myślą, że tak przyzwoiciej.

Na dodatek, nie chcąc igrać z losem, zakładają
płaszcz, żeby nie zmoczyła ich mroczna ulewa.
Pod parasolem dzieje się niejedno.

GWYNETH LEWIS

PRZEKŁAD
MAGDA HEYDEL

Ptaszarka

in memoriam mojej ciotki Megan, 1924–2009

I

Środek zimy, pora na przezieranie
Czasu i przestrzeni. Przed Wojną
Byłaś „wróbelkiem”. Teraz słyszę
W twoim oddechu gęsi, westchnienia oboju.
Nad naszymi głowami też trwa odlot. Każdy
Ptak jest literą, która ma znaczenie
Przez chwilę i zaraz je traci. Cirrus śniegu
Położył się na lesie. Ospaly
Od lodu zwalnia puls strumienia.

II

Na scenie pod karmnikiem
Poranny spektakl. *Entrée* dzikich indyków,
Corps de ballet w miedzianych paczkach.
Solo w przestrachu – *entrechat, entrechat*,
Pas de bourrées – ale już za chwilę
Indor wyprowadza gęsiego swój harem.
Bez dygnięć i ukłonów. Po wszystkim. To tyle.

III

Pokaz mody: czarnooki junko
Prezentuje swój gatunek – tren,
Kurtka puchowa (kolory: biel i grafit),
Następnie profil. Gdy będę umierać,
Chciałabym słyszeć ptasie rykoszety
Za oknem, czuć stroboskopowy puls
Żerujących stadek. Chciałabym
Zasłużyć na taką litanie:
Jemiołuszki, sikorki, dzięcioły.

IV

To wcale nie tak mało znaczy
Przeżyć życie w oczach kardynałów i pełzaczy.
Najpierw poczują, że straciły randkę z tobą,
Potem głód. Twoje ciało jest ptasią gromadą,
Która czeka, wznosząc się i rozpierzchając,
Na ostatnie trzaśnięcie kuchennych drzwi.

JACKIE KAY

PRZEKŁAD
JERZY JARNIEWICZ

Ktoś inny

Gdybym nie była sobą, byłabym kimś innym.
Ale przecież jestem kimś innym.
Ale przecież całe życie byłam kimś innym.

Nic w tym śmiesznego, że chodzisz po świecie
i na okrągło jesteś kimś innym: ludzie biorą cię
za kogoś innego, za kogoś innego bierzesz się sama.

LAVINIA GREENLAW

PRZEKŁAD
JERZY JARNIEWICZ

Millefiori

dla Dona Patersona

Wolał, by jego szklane oko było, czym jest,
by nie udawało oka,
nie próbowało się optycznie uwiarygodnić.

Błękitna gałka, bez źrenicy i tęczówki,
uparcie nieokreślona w swojej istocie,
zawierała wszystko.

Skrapiała światło świec,
a zimą zaciągała się mgłą.
Pewnego razu, w operze, jakaś aria

rozniosła się falą dźwięku,
coraz wyższą i bliższą, aż osiągnęła
częstotliwość drgań rezonansowych

błękitnego szkiełka
i molekuły jego oka
rozprysły się na tysiąc kwiatów.

ALICE OSWALD

PRZEKŁAD
MAGDA HEYDEL

Pole

Wielkanoc, zimowe przesilenie myśli

stałam na wielkim polu za domem
w środku całej widzialnej ciemności

cegła ziemi, blok nieba,
tu leżał świat, sklinowany
między swoją przesłanką a konkluzją

jakaś gwiazda puściła drobny dźwięk na nitce.

niemal północ – czułam jak ociekająca
ciemność ziemi wyciska i napełnia własną ciemność,
wszystko wiruje ku spazmowi północy

i przez chwilę to wysokie pole bez horyzontu
wisało na niczym, czekało, bo właściciela

grzebano, owdowiało, bezksiężycowe, przesiąkające

szczawiem, trawą, drobnymi zawilcami, odpływami, przewodami

Spis treści

ROSEMARY TONKS
PRZEŁ. JERZY JARNIEWICZ

Notes on Cafés and Bedrooms (1963)

Dziennik buntowniczy / Diary of a Rebel	7
Flâneur i apokalipsa / The Flâneur and the Apocalypse	8
Rzym / Rome	9
Poeta i góra lodowa / Poet and Iceberg	10
Hypnos i ciepłe zimy / Hypnos and Warm Winters	11
Poetka jako hazardzistka / Poet as Gambler	12
Beduinka londyńskiego wieczoru / Bedouin of the London Evening	13
Blouson Noir	14

Iliad of Broken Sentences (1967)

Kanapy, mgły i kina / The Sofas, Fogs, and Cinemas.	15
Epoka hotelowych korytarzy / Epoch of the Hotel Corridor	17
Studenci u Bertorellego / Students in Bertorelli's	18
Uzależnienie od starego materaca / Addiction to an Old Mattress	19
Orfeusz w Soho / Orpheus in Soho	20
Bogini w szlafroku / Dressing Gown Olympian.	21
Amatorzy kawy / The Drinkers of Coffee	22
Nota o autorce (<i>Jerzy Jarniewicz</i>)	23

RUTH PADEL
PRZEŁ. MAGDA HEYDEL

Darwin. A Life in Poems (2009)

Barmouth	27
Plankton	28
Na morzu w nocy, przywołując Milona / Remembering Milton in the Night at Sea	29
Tygrys w Ogrodach Kensingtonskich / The Tiger in Kensington Gardens	30
Diabeł w postaci pawiana / The Devil as Baboon	31
Wyznanie / The Confession	32
Duch sadzawki / The Pond Spirit	33
Otwarte okno / The Open Window	34
Trumnę mu zrobiłem jak chciał, całkiem surową / I Made His Coffin Just the Way He Wanted It, All Rough	35

Mara Crossing (2012)

Pejzaż z ucieczką do Egiptu / Landscape with Flight into Egypt	37
Słowo Egipt po hebrajsku znaczy wąski / The Hebrew for Egypt Means Narrow	38
Pieter Zabawny / Pieter the Funny One	39

Learning to Make an Oud in Nazareth (2014)

Uczę się, jak zrobić oud w Nazarecie / Learning to Make an Oud in Nazareth	42
Wyimki z podróży Ibn Dżubajra / Extract from the Travels of Ibn Jubayr	45
Mówiąc o odległości / To Speak of Distance	46
Nota o autorce (<i>Magda Heydel</i>)	47

JO SHAPCOTT
PRZEŁ. JERZY JARNIEWICZ

Electroplating the Baby (1988)

Tornado w prowincji Hubei / Hubei Province Tornado	53
Urodzinowa niespodzianka / Birthday Surprise	54
Galwanizacja dziecka / Electroplating the Baby	55

Phrase Book (1992)

Muza / Muse	61
W wannie / In the Bath	62

My Life Asleep (1998)

Pani Noe. Po potopie / Mrs Noah: Taken after the Flood	63
Nosorożec / Rhinoceros	64
Życie / Life	65
Kiedy umarłam / When I Died	67
Ojczyzna / Motherland	68
List do Dennisa / A Letter to Dennis	69

Of Mutability (2010)

La Serenissima	70
Zwinna / Deft	71
Owalna sadzawka / The Oval Pool	72
Wysikane kwiaty / Piss Flowers	73
Nota o autorce (<i>Jerzy Jarniewicz</i>)	74

MONIZA ALVI
PRZEŁ. JERZY JARNIEWICZ

The Country at My Shoulder (1993)

Mapa Indii / Map of India	79
Wyrosłam w schowku na rękawiczki / I Was Raised in a Glove Compartment	80

Własność / Domain	81
Sari / The Sari	82
Przyjazd 1946 / Arrival 1946	83
Wyrzucam słownik ojca / Throwing Out My Father's Dictionary	84
Pszczoły / The Bees	85

A Bowl of Warm Air (1996)

Kanał w Lahore / Lahore Canal	86

How the Stone Found Its Voice (2005)

Jak kamień odnalazł swój głos / How the Stone Found Its Voice	87
Scena wiejska / Rural Scene	88
Córce / For My Daughter	89
Duchy / Ghosts	90
Dzieje się niejedno / So Much Goes On	91
Pół na pół / Half and Half	92
Anglio, wpatruję się w twoje ciało / England, I Am Gazing at Your Body	93
Nota o autorce (<i>Jerzy Jarniewicz</i>)	94

GWYNETH LEWIS
PRZEŁ. MAGDA HEYDEL

Parables & Faxes (1995)

W poszukiwaniu Celtów / Looking for Celts	99
Kopalnia duszy / The Soul Mine	100

Zero Gravity (1998)

Ogarki duszy / Soul Candles	101
Wiosna / Spring	104
Raz poczułam głód / One Day Feeling Hungry	105
Flaggy Shore / The Flaggy Shore	106

Keeping Mum (2003)

Zeznania poetki / A Poet's Confession	107
Macierzysta mowa / Mother Tongue	108
Nocna przeprawa do Nantucket / Night Passage to Nantucket	110

Sparrow Tree (2011)

Gość / Guest	111
Ptaszarka / Birder	112
Dziewica / Virgin.	114
Głos / Voice	115
„Tak długo jak pragniesz” / „As Long as you Want”	116
Modlitwa o horyzont / Prayer for Horizon	118
Nota o autorce (<i>Magda Heydel</i>).	119

JACKIE KAY

PRZEŁ. JERZY JARNIEWICZ

The Adoption Papers (1991)

Papiery adopcyjne / The Adoption Papers	125
To mnie kiedyś kręciło / It used to excite me even.	127

Other Lovers (1993)

Nawet drzewa / Even the Trees	128
W moim kraju / In My Country	129
W pulmanie / In the Pullman	130
Odpowiednia pora / The Right Season.	131
Pielegnując storczyki / Keeping Orchids	132
Obejrzymy <i>Króla Leara</i> / Going to See <i>King Lear</i>	134
Fotka / Snap	136

Off Colour (1998)

Buty pomarłych towarzyszy / The Shoes of Dead Comrades	137
Ktoś inny / Somebody Else	138
Moja babka / My Grandmother	139
Hotentocka Wenus / Hottentot Venus	140

Life Mask (2005)

Pokój gościnny / The Spare Room	142
Plac Króla Jerzego / George Square	143
Nota o autorce (<i>Jerzy Jarniewicz</i>)	144

LAVINIA GREENLAW
PRZEŁ. JERZY JARNIEWICZ

Night Photograph (1993)

Mnich na traktorze / Monk on a Tractor	149
Katalog zaginionych miast / The Recital of Lost Cities	150
Ucałowania z obcego miasta / Love from a Foreign City	151
Dar życia / The Gift of Life	152
Pierwszemu psu w kosmosie / For the First Dog in Space	153
Estuarium / Estuary	154

A World Where News Travelled Slowly (1997)

Millefiori	155
Ślad węża / Serpentine	156
Świat, w którym wieści wędrowały powoli / A World Where News Travelled Slowly	157
Krajobraz / Landscape	158

Minsk (2003)

Mińsk / Minsk	159
Lupinus / Lupins	160
Sza... / Hush...	161

<i>The Casual Perfect</i> (2011)	
Przygodny dokonany / The Casual Perfect	162
Piosenka / Song	163
Nota o autorce (<i>Jerzy Jarniewicz</i>)	164

ALICE OSWALD
PRZEŁ. MAGDA HEYDEL

<i>Dart</i> (2002)	
Dart	169

<i>Woods, etc.</i> (2005)	
Autobiografia kamienia / Autobiography of a Stone	175
Pieśń miłosna dla trojga dzieci / Lovesong for Three Children	176
Pole / Field	177
Ideogram dla zieleni / Ideogram for Green	178
Rzeka / River	179

<i>Memorial. An Excavation of the „Iliad”</i> (2011)	
Pomnik	180
Nota o autorce (<i>Magda Heydel</i>).	201

Z Wysp, czyli stąd (<i>Jerzy Jarniewicz</i>)	204
Copyrights & Acknowledgments	213

JERZY JARNIEWICZ, MAGDA HEYDEL: *Poetki z Wysp*

REDAKCJA • Anna Krzywania
RYSUNEK • Iwona Chmielewska
PROJEKT OKŁADKI • Matylda Mazur
PROJEKT TYPOGRAFICZNY • Artur Burszta
KOREKTA I SKŁAD • Anna Krzywania
DRUK I OPRAWA • PASAŻ Kraków

Copyright © for the poems in accordance with Copyright & Acknowledgments
Copyright © for the translations and Polish edition by Magda Heydel, Jerzy Jarniewicz, 2015
Copyright © for the drawing by Iwona Chmielewska, 2015
© Copyright by Biuro Literackie, Wrocław 2015
© Copyright by Instytut Kultury Miejskiej, Gdańsk 2015

BIURO LITERACKIE
Przejście Garncarskie 2, 50-107 Wrocław
tel. 71 346 01 42, poczta@biuroliterackie.pl
www.biuroliterackie.pl

INSTYTUT KULTURY MIEJSKIEJ
ul. Długi Targ 39/40, 80-830 Gdańsk
www.ikm.gda.pl

ISBN 978-83-63129-99-6

Książka ta jest wspólnym projektem wydawniczym
Biura Literackiego oraz Instytutu Kultury Miejskiej
i powstała z okazji 2. edycji Gdańskich Spotkań Tłumaczy Literatury
„Odnalezione w tłumaczeniu”

ODNALEZIONE
W TŁUMACZENIU
[GDAŃSKIE SPOTKANIA
TŁUMACZY LITERATURY]

instytut
kultury
miejskiej

Książka dostępna w księgarni

ISBN 978-83-63129-99-6

9 788363 129996 >

cena 44 zł

